

СОВЕТ
НАБЕРЕЖНО-МОРКВАШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ул. Криворот, д. 98, с. Набережные Морквашы,
422304

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ЯР БУЕ МОРКВАШЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Криворот ул., 48-чы йорт Яр Бие Морквашы авылы,
422304

Тел: (84375) 30-1-48, факс: (84375) 30-1-49.

РЕШЕНИЕ

19.04.2021

КАРАР

7-49

с. Набережные Морквашы

Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге муниципаль предприятиеләрен һәм учреждениеләрен тәзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карар кабул итү хакындагы Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

Жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү максатларында һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003нче елның бнчы октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 1 ст., 6 п.п., 10 п., 6 ст., 35 ст. һәм Яр бие Морквашы авыл жирлеге Уставының 48 ст. 2 пункты нигезендә,

Югары Ослан муниципаль районы
Яр бие Морквашы авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Югары Ослан муниципаль районы Яр Морквашы авыл жирлегенә муниципаль предприятиеләрен һәм учреждениеләрен тәзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында карарлар кабул итү хакындагы Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешне кертергә:

1.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитетының "Волжанка" муниципаль унитар предприятиесе Уставының 4.1 пунктының 9 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

« - Предприятиенә бухгалтерлык (финанс) хисабын һәм хисапларын раслый»;

2. Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлегенә муниципаль предприятиеләрен һәм учреждениеләрен тәзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында карар кабул итү турындагы Нигезләмәнең текстын һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитетының "Волжанка" муниципаль унитар предприятиесе Уставын яңа редакциядә расларга (1нче кушымта)

3. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.

Совет рәисе,

Югары Ослан муниципаль районы

Яр Бие Морквашы авыл жирлеге башлыгы

И. Х. Гаязов

Яр бие Морквашы авыл жирлеге
Советының 2021нче елның 19нчы
апрелендәге 7-49нчы номерлы
караына

1нче кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге муниципаль
предприятиеләрен һәм учреждениеләрен төзү, үзгәртеп кору һәм
бетерү турында карар кабул итү турында
Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1 Өлеге Нигезләмә законнар, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл жирлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл жирлегендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрен төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү тәртибен билгели (алга таба - Нигезләмә).

1.2 Муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр (алга таба - предприятиеләр, учреждениеләр), законнар һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Уставы нигезендә, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен оештырыла.

1.3 Предприятие һәм учреждениеләрен төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарны Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты житекчесе кабул итә.

1.4. Оешмалар төзү, үзгәртеп кору һәм юкка чыгару, шулай ук предприятиеләр төзү белән бәйлә чыгымнар Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл жирлеге бюджеты хисабына тормышка ашырыла. Предприятиеләрен үзгәртеп кору һәм бетерү аларның үз акчалары хисабына башкарыла. Предприятие һәм учреждениеләр үз йөкләмәләре буенча үзләренең карамагында булган акчалар белән җавап бирәләр, ә алар житеклек дәрәжәдә булмаганда, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты предприятие, учреждение йөкләмәләре буенча субсидия җаваплылык тотат.

1.5. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан предприятиеләргә, учреждениеләргә беркетелгән мөлкәт составы билгеләнә.

2. Предприятие, учреждениеләрен төзү турында карар кабул итү тәртибе

2.1 Предприятиеләр жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү һәм милекне кулланудан, товарлар сатудан, эшләр башкарудан яки хезмәтләр күрсәтүдән табыш алу максатларында булдырыла. Учреждениеләр гражданның сәламәтлеген саклау, физик культураны һәм спортны үстерү, гражданның рухи һәм башка матди булмаган ихтыяжларын канәгатьләндерү, гражданның һәм оешмаларның хокукларын, законлы мәнфәгатьләрен яклау, бәхәсләрен һәм конфликтларны хәл итү, юридик ярдәм күрсәтү, шулай ук җәмәгать байлыкларына ирешүгә юнәлдерелгән

башка максатларда социаль, мәдәни, мәгариф, фәнни һәм идарә максатларына ирешү өчен төзелә.

2.2. Предприятие, учреждение төзү турындагы карарда предприятиенең максат һәм эшчәнлек предметы, булдыру вакыты, устав фонды күләме булырга тиеш. Төзелә торган учреждениене финанслау чыганаclarы.

2.3. Предприятие һәм учреждение төзү турындагы карар Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан закон, муниципаль хокукий актлар, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә кабул ителә.

2.4. Предприятиене Гамәлгә куючы булып Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тора (алга таба - Гамәлгә куючы).

2.5. Предприятие, учреждение Уставы Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан Законнар, муниципаль хокукий актлар, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә раслана.

2.6. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифлар Башкарма комитет тарафыннан закон нигезендә билгеләнә.

2.7. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты оешкан предприятие, учреждение турында мәгълүматларны теркәгәннән соң муниципаль милек объектлары реестрына кертә.

3. Предприятие, учреждение житәкчеләрен билгеләү тәртибе.

3.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе боерыгы белән предприятие, учреждение житәкчесе вазыйфасына билгеләнә һәм вазыйфадан азат ителә.

3.2 Житәкче белән, анда якларның законнар белән хокуклары, бурычлары һәм жаваплылыгы билгеләнгән хезмәт килешүе төзелә.

3.3 Предприятие, учреждение житәкчесе белән хезмәт килешүе Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

4. Предприятиеләр һәм учреждениеләрне үзгәртеп кору турында карар кабул итү тәртибе.

4.1 Предприятиене, учреждениене үзгәртеп кору турындагы карарда предприятие, учреждениенең исеме, үзгәртеп корылырга тиеш, үзгәртеп кору төре (кушылган, тоташтыру, бүленеш, бүлеп бирү) булырга тиеш.

4.2 Предприятие һәм учреждениеләрне үзгәртеп кору турында карар Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан законнар, муниципаль хокукий актлар, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә кабул ителә.

4.3 Предприятиеләрне һәм учреждениеләрне үзгәртеп кору өчен нигез түбәндәгеләрдән гыйбарәт булырга мөмкин: - бүлеп бирелгән бюджет акчаларын максатсыз файдалану: - еллык баланс нәтижеләре буенча зыянга эшләү; - товар-матди запаслар белән тәэмин ителмәгән бурычлар үсеше. - хосусыйлаштыру

турында законда билгелэнгән тәртиптә карар кабул итү. - гамәлдәге законнар нигезендә башка нигезләр.

4.4 Үзгәртеп кору һәм үзгәртеп кору вакыты турында хәбәрнамәне бастырып чыгару, үзгәртеп корыла торган предприятие, учреждение кредиторларына законнарда билгелэнгән тәртиптә һәм срокларда язмача хәбәр итү, кирәкле документлар, тапшыру актын яки бүленеш балансын әзерләү предприятие, учреждениене гамәлгә куючыга йөкләнә.

4.5 Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты предприятие, учреждениене үзгәртеп кору процедуралары тәмамланганнан соң муниципаль милек объектлары реестрына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә.

5. Предприятие һәм учреждениене бетерү турында Карар кабул итү тәртибе.

5.1 Предприятиене, учреждениене бетерү турындагы карарда ликвидацияләнгән торган предприятие, учреждение исеме, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитетына бетерү процедурасын үткөрү буенча кирәкле чаралар күрүнә йөкләү булырга тиеш.

5.2 Предприятие һәм учреждениеләрне бетерү турында карар Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан законнар, муниципаль хокукый актлар, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә кабул ителә.

5.3 Предприятие, учреждениене бетерү турында карар кабул ителгәннән соң, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан ликвидация комиссиясе билгеләнә, ул Россия Федерациясе законнары белән билгелэнгән ликвидация процедураларын үткәрә, район архивына кирәкле документларны әзерли һәм тапшыра.

5.4. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты ликвидацияләнгән предприятиеләрне, учреждениеләрне бетерү эшләре тәмамланганнан соң муниципаль милек объектлары реестрыннан төшереп калдыра.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Яр Бие Морквашы авыл җирлеге башлыгы

И. Х. Гаязов

"Раслыйм"
Югары Ослан муниципаль районы
Яр буе Морквашы авыл жирлеге
Башкарма комитеты житекчесе

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл
жирлеге Башкарма комитетының "Волжанка" муниципаль унитар предприятиесе
УСТАВЫ

Яр буе Морквашы авылы

2009нчы ел

1. Төп нигезлэмэләр

1.1. Өлеге Устав "Дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләр турында" 2002нче елның 14нче ноябреннән 161 - ФЗ Федераль закон нормалары нигезендә кабул ителде (алга таба- текст буенча Закон).

1.2. Тулы исеме: "Волжанка" муниципаль унитар предприятиесе.

Кыскартылган: "Волжанка" МУП.

1.3. Предприятиене Гамәлгә куючы булып Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты тора (алга таба - Гамәлгә куючы).

1.4. Предприятие юридик зат булып тора, аерым милеккә, мөстәкыйль баланска, банк учреждениеләрендә исәп-хисап һәм башка счетларга, мөстәкыйль баланска ия. Предприятиенең үз исеме язылган түгәрәк мөһер, штамп, бланклар, шулай ук кирәкле мөһерләр, бланклар һәм башка реквизитлары бар.

1.5. Предприятие үз эшчәнлеген Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл жирлеге законнары һәм башка норматив актлары нигезендә башкара.

1.6. Предприятие милекчегә беркетелгән милек хокукына ия булмаган коммерция оешмасы булып тора һәм үзенең житештерү-хужалык һәм финанс эшчәнлеге нәтижеләре һәм мөлкәт хужасы алдындагы йөкләмәләрне үтәве өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә - Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты, тәмин итүчеләр, кулланучылар, бюджет, банклар һәм башка юридик һәм физик затлар алдындагы йөкләмәләрне үтәү өчен җаваплы була.

1.7. Предприятие үз исемнән мөлкәти һәм шәхси мөлкәти булмаган хокукларны ала һәм вазыйфаларын башкара, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә судта гариза бирүче һәм җавап бирүче булып тора.

1.8. Предприятие милке аңа хужалык алып бару хокукында карый, бүленми торган булып тора һәм кертемнәргә (өлешләргә, пайларга), шул исәптән предприятие хезмәткәрләре арасында бүленә алмый.

1.9. Предприятие юридик зат сыйфатында үз милкенең бер өлешен (бүлендек предприятие) тапшыру юлы белән башка унитар предприятие төзергә хоуклы түгел.

1.10. Предприятие үзенең йөкләмәләре буенча үзенә караган барлык мөлкәт өчен җавап бирә. Предприятие, законнарда каралган очраклардан тыш, милекченең йөкләмәләре буенча җавап бирми.

1.11. Предприятие юридик затның дәүләт теркәвенә алынганнан соң хокукларын ала.

1.12. Предприятиенең предприятие раслаган нигезләмәләр нигезендә эшли торган филиаллары яки вәкилләкләре булырга мөмкин.

1.13. Предприятие коммерция оешмаларында, шулай ук Федераль закон нигезендә юридик затларның катнашуы рәхсәт ителә торган коммерцияле булмаган оешмаларда катнаша ала.

2. Эшчәнлек максатлары һәм предметы

2.1. Предприятие жәмәгать ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында әлеге Устав белән билгеләнгән эшчәнлекне гамәлгә ашыра.

2.2. Әлеге Уставның 2.1 пунктында күрсәтелгән максатларга ирешү өчен Предприятие түбәндәге эшчәнлек төрләрен башкара:

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының торак фонды һәм торак-коммуналь сфераның башка объектлары белән идарә итү;

- торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә тәэмин итүчеләр һәм кулланучылар белән килешүләр төзү, аларның күләмен исәпкә алуны оештыру, күрсәтелгән хезмәтләрнең сыйфатын контрольдә тоту, килешүләр шартларын бозган өчен тәэмин итүчеләргә һәм кулланучыларга санкцияләргә куллану;

- күрсәтелгән торак-коммуналь хезмәтләр өчен кулланучылардан, шул исәптән граждандарга ташламалар бирүне исәпкә алып, түләүләр исәпләү һәм жыю, шулай ук торак-коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итүчеләр белән исәп-хисап ясау;

- торак-коммуналь хужалык объектларын көзгә-кышкы чорда тотрыклы эшкә әзерләүне житекчелек һәм контрольдә тоту;

- бердәм республика тариф сәясәтен үткөрүне, норматив үзкыйммәтне, ведомствога караган һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә барлык оешмалар өчен торак-коммуналь хезмәтләргә тарифларны исәпләү өчен нормалар, стандартлар эшләүдә катнашуны тәэмин итә;

- торак-коммуналь хезмәтләр өчен кулланучылардан бурычларны суд тәртибендә түләттерү;

- муниципаль милектәге торак-коммуналь хужалык объектларын төзү, капитал ремонтлау, үзгәртеп кору белән тәмамланган объектларны файдалануга алуны оештыру;

- торак йортларга һәм аларга бәйле инженерлык коммуникацияләренә һәм техник жайланмаларга техник хезмәт күрсәтү, агымдагы һәм капитал ремонт эшләрен оештыру;

- авыл жирлекләре территорияләрен санитар чистарту һәм санитар торышын саклау буенча эшләргә оештыру;

- торак фонды объектларын, мәдәни-көнкүреш һәм житештерү билгеләнешендәге объектларны капитал ремонтлауны, реконструкцияләүне һәм төзүне тикшереп торуну һәм техник күзәтчелекне гамәлгә ашыру;

- энергоресурсларны саклау һәм торак фондта яңа технологияләр керту буенча чараларны үтәү.

2.3. Предприятие Уставта күрсәтелгән, закон белән тыелмаган һәм предприятие эшчәнлегенә төп төрләренә каршы килмәгән эшчәнлек төрләре белән шөгыльләнүгә хокуклы. Лицензияле эшчәнлек төрләренә хокук предприятиедә лицензия алган вакыттан яисә анда күрсәтелгән вакытта барлыкка килә һәм, законнарда башкача билгеләнмәгән булса, аның гамәлдә булу вакыты тәмамланганнан соң туктатыла.

2.4. Югарыда күрсәтелгән максатларны үтәү өчен Предприятие хокуклы:

- Устав эшчәнлегенә төп юнәлешләрен финанслауны тәэмин итү өчен Гамәлгә куючы тарафыннан аңа беркетелгән милекне, шулай ук аңа караган акчалар, мөлкәт һәм башка объектларны, интеллектуаль һәм ижади хезмәт продуктлары рәвешендә матди булмаган кыйммәтләренә, шулай ук үз эшчәнлегеннән һәм әлеге керемгә алынган милек объектларыннан керткән табышларны мөстәкыйль файдаланырга;

- предприятие компетенциясенә караган мәсьәләләр өлешендә муниципаль район житәкчесе карарларының һәм күрсәтмәләренең гамәлдәге законнар таләпләрен, карарларын һәм күрсәтмәләренең үтәлешен контрольдә тоту;

- үз исемнән мөлкәти һәм шәхси мөлкәти булмаган хокукларны сатып алырга, вазыйфаларны үтәргә, судта гариза бирүче һәм җавап бирүче булырга;

- предприятие акчасы хисабына сатып алынган мөлкәт һәм аның составын һәм бөясен мөстәкыйль баланста чагылдырырга;

- аерым баланста керем китерә торган эшчәнлекне тормышка ашырудан алынган керемнәренә һәм әлеге акчалар хисабына алынган табышларны исәпкә алырга;

2.5. Предприятие үз йөкләмәләре буенча гамәлдәге законнар нигезендә җавап бирә.

2.6. Предприятие табыш китерә торган эшчәнлекне башкарырга хокуклы, чөнки бу ул булдырылган максатларга ирешүгә хезмәт итә.

2.7. Предприятие гамәлгә куючы йөкләмәләре буенча җавап бирми.

2.8. Предприятие башка оешмалар һәм гражданның белән килешүләр нигезендә хужалык эшчәнлегенә барлык өлкәләрендә үз мөнәсәбәтләрен төзи.

2.9. Предприятие әлеге Уставка һәм законнарда каршы килми торган хужалык мөнәсәбәтләренә башка рәвешләрен, шартнамәләренә эчтәлеген һәм рәвешләрен, башка рәвешләрен сайлап алуда ирекле.

3. Предприятие мөлкәте

3.1. Предприятиенә мөлкәте - муниципаль милектә, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты карамагында, ул мөстәкыйль баланста чагыла һәм, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты белән Предприятие арасында төзелгән хужалык алып бару хокукында муниципаль мөлкәтне беркетү турындагы шартнамә (алга таба текст буенча - Милекне беркетү турындагы шартнамә) нигезендә беркетелгән.

3.2. Предприятиегә беркетелгән мөлкәткә карата хужалык алып бару хокукы, әгәр Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган законнарда яисә гамәлгә куючы карары белән башкача билгеләнмәгән булса, хужалык алып бару хокукын дөүләт теркәве үткәннән соң, Предприятиедә барлыкка килә.

3.3. Предприятиенә милек хисабына формалашкан 88560 (сиксән сигез мең биш йөз алтмыш) сум күләмендә устав фонды бар.

3.4. Предприятиенә устав фондын арттыру (киметү) бары тик Гамәлгә куючы карары буенча, законда һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

3.5. Устав фондын киметү турында карар кабул ителгән очракта, Предприятие үз кредиторларына бу хакта законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда язмача хәбәр итәргә тиеш.

3.6. Предприятие мөлкәтен формалаштыру чыганаclarы булып тора:

- муниципаль берәмлек бюджетыннан максатчан билгеләнештәге акчалар;

- Устав фондын түлөгүгә Гамәлгә куючы карары буенча Предприятиегә бирелгән мөлкәт;

- эшләр башкарудан, хезмәт күрсәтүләрдән, шулай ук хужалык, финанс һәм тышкы икътисадый эшчәнлекнең башка төрләреннән алынган табыш;
- амортизация түләүләре;
- кредитлар һәм башка кредит чаралары;
- бюджеттан капитал кертемнәр һәм дотацияләр;
- максатчан бюджет финанслау;
- Устав капиталларында Предприятие катнаша торган хужалык жәмгыятьләреннән һәм ширкәтләреннән кәргән дивидендлар (керемнәр);
- оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр һәм гражданның ирекле кертемнәре;
- Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдәге законнарға каршы килми торган башка чыганаclar.

3.7. Предприятиенң хужалык карамагындагы мөлкәттән, шулай ук алынган табыш хисабына сатып алынган мөлкәттән файдалануның продукциясе һәм керемнәре Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр Морквашы авыл жирлегенң муниципаль милке булып тора һәм Предприятиенң хужалык карамагына керә.

3.8. Предприятие аның карамагында калган чиста табыш хисабына предприятиенң калган чиста табышыннан 5% күләмәндә резерв фонды булдыра. Резерв фонды акчалары фәкать Предприятиенң зыянарын каплауга гына файдаланыла.

3.9. Предприятие үзенә караган күчәмсез милекне сатарга, аны арендага бирергә, залогка яки башка ысул белән милек хужасы ризалыгынан башка милек белән эш итәргә хокуклы түгел.

Предприятиенң күчәмле һәм күчәмсез мөлкәте әлеге Уставта билгеләнгән эшчәнлек алып бару мөмкинлегеннән азат итмәгән чикләрдә генә эш итә. Әлеге таләпне бозып, предприятие тарафыннан кылынган килешүләр бик түбән булып тора.

3.10. Предприятие милекче ризалыгынан башка кредит, поручительлек бирү, банк гарантияләре алу, башка йөкләнешләргә, таләпләргә юл кую, бурычны күчерү, шулай ук гади ширкәт шартнамәләре төзү хокукына ия түгел.

3.11. Предприятиенң хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру барышында барлыкка килгән интеллектуаль милек объектларына хокуклары Россия Федерациясе законнары белән жайга салына.

3.12. Предприятие документларны гамәлдәге закон таләпләренә туры китереп сакларга тиеш.

4. Гамәлгә куючының хокуклары һәм бурычлары

4.1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты аша Предприятие милкенң хужасы күрсәтелгән Предприятиегә карата:

- унитар Предприятие төзү турында карар кабул итә;
- Предприятиенң максатларын, предметын, эшчәнлек төрләрен билгели, шулай ук Предприятиенң ассоциацияләрдә һәм коммерцияле оешмаларның башка берләшмәләрендә катнашырга ризалык бирә;
- Предприятие Уставын раслый, аңа үзгәрешләр кертә, шул исәптән яңа редакциядә дә раслый;

- законда билгелэнгән тәртиптә Предприятиене үзгәртеп кору яки бетерү турында карар кабул итә, ликвидацияләү комиссиясен билгели, Предприятиенең ликвидацион балансларын раслый;

- Предприятиенең устав фондын формалаштыра;

- Предприятие житәкчесе вазыйфасына билгели, аның белән хезмәт законнары һәм хезмәт хокукы нормалары булган башка норматив хокукый актлар нигезендә хезмәт шартнамәсен төзи, үзгәртә һәм туктата;

- Предприятиенең баш бухгалтеры эшенә кабул итүне, аның белән бәяләмә бирүне, хезмәт килешүен үзгәртүне һәм туктатуны килештерә;

- Предприятиенең бухгалтерлык (финанс) хисабын һәм хисапларын раслый;

- күчемсез милек белән, шулай ук федераль законнарда, башка норматив хокукый актларда яки Предприятие уставында билгелэнгән очракларда, бүтән алыш-бирешләрне башкаруга ризалык бирә;

- Предприятие карамагындагы мөлкәтне билгеләү һәм саклау буенча куллануны контрольдә тотат;

- Предприятиенең башка юридик затларда катнашуына ризалык бирә;

- филиаллар булдыруга һәм Предприятие вәкиллеләрен ачуга ризалык бирә;

- предприятиеләр турындагы Законда каралган эре килешүләр башкаруга карата кызыксынучанлыгы һәм башка алыш-бирешләре булган очракларда ризалык бирә;

- аудитор тикшерүләре үткөрү турында карар кабул итә, аудиторны раслый;

- Россия Федерациясе законнары белән билгелэнгән башка хокукларга һәм башка вазыйфаларга ия.

4.2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты предприятие мөлкәте белән дөгъва белдерелә торган алыш-бирешне гамәлдә түгел дип тану турында, шулай ук Россия Федерациясе Граждан кодексы һәм предприятиеләр турында Законда билгелэнгән очракларда, аз гына алыш-биреш нәтижәләрен куллану турындагы таләп белән судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

4.3. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты предприятие милкен законсыз биләүдән читләштерергә хокуклы. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты муниципаль берәмлеге муниципаль милкендә булган предприятие милкенең хужасы вәкаләтләре муниципаль берәмлек тарафыннан Россия Федерациясе субъектына яисә башка муниципаль берәмлеккә тапшырыла алмый.

5. Предприятие эшчәнлеген оештыру

5.1. Предприятие хужалык шартнамәләре, килешүләр, контрактлар нигезендә хужалык эшчәнлегенең барлык өлкәләрендә башка предприятиеләр, оешмалар һәм граждандар белән үз мөнәсәбәтләрен төзи.

5.2. Предприятие Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган норматив хокукый актлар нигезендә билгелэнгән бәяләр һәм тарифлар буенча хезмәт күрсәтә.

5.3. Устав максатларына ирешү өчен Предприятие хокуклы:

- филиаллар төзәргә, алар турында Нигезләмәләрне расларга, аларның житәкчеләрен тармак комитеты (идарә) һәм Гамәлгә куючы белән килештереп билгеләргә, аларның эшчәнлеген туктату турында карарлар кабул итәргә;

- социаль һәм мәдәни өлкә объектларын матди-техник яктан тәэмин итү һәм үстерү;

- үз эшчәнлеген планлаштырырга һәм үсеш перспективаларын төп икътисадый күрсәткечләрдән чыгып билгеләргә, башкарыла торган эшләргә, күрсәтелә торган хезмәтләргә ихтыяж булырга тиеш;

- билгеләнгән тәртиптә предприятие хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүгә, техник һәм социаль үсешкә юнәлдерелә торган акчалар күләмен билгеләргә;

- юридик һәм физик затлар белән турыдан-туры шартнамәләр төзү юлы белән коммерцияле алыш-бирешләрнең барлык төрләрен гамәлгә ашырырга;

- үз эшчәнлеген планлаштырырга һәм үсеш перспективаларын төп икътисадый күрсәткечләрдән чыгып билгеләргә, башкарыла торган эшләргә, күрсәтелә торган хезмәтләргә, житештерелә торган продукциягә ихтыяж булу-булмауга карап билгеләргә;

- табыш алырга һәм кулланырга;

- хезмәткә түләү рәвешләрен һәм системаларын, структураны һәм штат расписаниесен билгеләргә һәм урнаштырырга;

- үз хезмәткәрләре өчен гамәлдәге законнар нигезендә өстәмә яллар, эш көне кыскартылган һәм башка социаль ташламалар билгеләргә;

- билгеләнгән тәртиптә предприятие хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүгә, техник һәм социаль үсешкә юнәлдерелә торган акчалар күләмен билгеләргә;

- гражданның хезмәт һәм граждан-хокукый килешүләр нигезендә аерым эшләренә башкару өчен жәлеп итәргә.

Предприятие законнарга, максатларга һәм предприятие эшчәнлегенә предметына каршы килми торган башка хокукларны да гамәлгә ашыра.

5.4. Предприятие хокукы түгел:

- милек белән алыш-бирешләрдән алынган акчалардан (аренда түләвеннән, акцияләр буенча дивидендлар, милекне сатудан алынган акчалар), шулай ук куллану максатларына амортизация түлөөләре (шул исәптән предприятие хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүгә, социаль үсешкә, предприятие житәкчесенә бүләк өчен) файдаланырга;

- Югары Ослан муниципаль районы муниципаль ихтыяжлары өчен товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) белән тәэмин итүгә һәм әлеге контракттан килеп чыга торган оешмалар-кулланучылар белән контракт төзүдән, әгәр алар предприятие өчен зыян китермәсәләр баш тартырга.

5.5. Предприятие бурычлы:

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр бие Морквашы авыл жирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан расланган төп икътисадый күрсәткечләренә үтәргә;

- шартнамә, кредит, аренда, исәп-хисап һәм салым йөкләмәләрен бозган, халыкның сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган товарлар саткан өчен законнар нигезендә җаваплылык тотарга;

- хезмәткәрләргә хезмәт хакын вакытында һәм тулы күләмдә түләүне тәэмин итәргә һәм гамәлдәге законнар нигезендә индексацияләүне үткәргә;

- үз хезмәткәрләренә имин хезмәт шартларын тәэмин итәргә һәм билгеләнгән тәртиптә аларның сәламәтлегенә һәм эшкә яраклылыгына китерелгән зыян өчен җаваплылык тотарга;

- үз эшчәләренәң гарантияле хезмәт шартларын һәм социаль яклау чараларын тәэмин итәргә;

- финанс-хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижәләренәң оператив һәм бухгалтер исәбен алып барырга, статистик хисап алып барырга, тиешле органнардагы эшчәнлек

нәтижеләре турында гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда хисап тотарга;

- һәр елның 1нче апреленнән дә соңга калмыйча салым инспекциясе раслаган еллык баланс күчәрмәсен кушымта белән жиберергә;

- гамәлгә куючы таләбе буенча аудит үткәрергә;

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитетына ел саен, үзләренә беркетелгән милек турында мәгълүматны исәпкә алу өчен, билгеләнгән тәртиптә тапшырырга. Вазыйфаларны тиешенчә үтәмәгән һәм дәүләт хисаплылыгын бозган өчен Предприятиенең вазыйфаи затлары законнарда билгеләнгән җаваплылыкка ия;

- резерв фонды акчаларын бары тик зыяннарны каплауга гына, шулай ук Предприятиенең акчалары җитмәгән очракта, Предприятиенең булган йөкләмәләрен үтәүгә файдаланырга;

- Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты бюджетына Предприятиенең хужалык карамагында булган мөлкәтеннән файдаланган өчен керемнең бер өлешен милекченең норматив актларында билгеләнгән күләмдә күчерергә;

- гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә гражданның оборонасы һәм мобилизация өзерлек буенча чараларны башкарырга;

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яр Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә тиешле хокукый актларда билгеләнгән рәвешләр һәм сроклар буенча муниципаль предприятие эшчәнлегенә турында хисап бирергә.

6. Предприятие белән идарә итү

6.1. Предприятие белән Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе боерыгы белән билгеләнгән директор җитәкчелек итә (Предприятие филиал һәм вәкиллеккә ия булса, аның директоры "Генераль директор" дип атала ала). Директор белән вакытлы хезмәт шартнамәсен тәзү, үзгәртү, туктату хезмәт законнары һәм хезмәт хокукы нормалары булган башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла. Предприятие директоры предприятиегә хужалык алып бару хокукында милекне беркетү турындагы килешүне үтәү өчен җавап бирә. Килешү шартларын үтәмәгән өчен директор гамәлдәге законнар нигезендә дисциплинар, административ, җинаять һәм мөлкәти җаваплылык тотар.

6.2. Директор Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Югары Ослан муниципаль районының законнары һәм башка норматив актлары, әлеге Устав, милекне һәм хезмәт килешүен беркетү турында шартнамә нигезендә эшли. Ул Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр буе Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитетына үз эшчәнлегендә хисап тотар һәм аның белән хезмәт килешүе төзи.

6.3. Директор законнар, башка хокукый актлар, әлеге Устав һәм аның белән төзелгән вакытлы хезмәт килешүе нигезендә үз гамәлләренең нәтижеләре өчен җавап тотар.

6.4. Директор Предприятие эшен оештыра, аның мөлкәте белән билгеләнгән тәртиптә эш итә, ышанычнамәләр бирә, үз компетенциясе кысаларында боерыклар һәм башка актлар чыгара, Предприятие хезмәткәрләрен эшкә ала һәм эштән азат

итә, аларга карата хезмәт законнары нигезендә дисциплинар жәза һәм бүләкләү чараларын куллана.

6.5. Предприятие директоры урынбасарларының компетенциясе Предприятие директоры тарафыннан билгеләнә. Директор урынбасарлары Предприятие исемненән эш итәләр, аны Дәүләт органнарында, предприятиеләрендә, оешмаларда, Россия Федерациясе һәм чит ил дәүләтләренең учреждениеләрендә тапшыралар, Предприятие директоры тарафыннан бирелгән ышанычнамәләрдә каралган вәкаләтләр кысаларында алыш-бирешләр һәм башка юридик гамәлләр кылалар.

6.6. Хезмәт килешүе нигезендә барлыкка килә торган Предприятие хезмәткәрләре һәм директорлары арасындагы мөнәсәбәтләр хезмәт турындагы законнар һәм күмәк килешү белән жайга салына.

6.7. Предприятие администрациясе һәм хезмәт коллективы арасында күмәк хезмәт бәхәсләрен (конфликтларны) закон нигезендә күмәк хезмәт бәхәсләрен (конфликтларны) хәл итү тәртибендә карала.

6.8. Директор хаклы түгел:

- башка юридик затның гамәлгә куючысы (катнашучысы) булырга;
- дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында, коммерцияле һәм коммерцияле булмаган оешмаларда, укутучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, вазыйфаларны биләү һәм башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнәргә;
- эшмәкәрлек белән шөгыйльләнәргә;
- коммерция оешмасы органнарында катнашу өлегә житәкченең вазыйфаи вазыйфаларына кергән очрактан тыш, бердәнбер башкарма орган яки коммерция оешмасының коллегияль башкарма органы әгъзасы булырга;
- забастовкаларда катнашырга.

6.9. Предприятиенең житештерү, хужалык һәм финанс эшчәнлеген контрольдә тоту гамәлгә куючы, салым инспекциясе, башка оешмалар һәм идарә органнары тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Югары Ослан муниципаль районының законнары һәм башка норматив актлары, шулай ук өлегә Устав белән гамәлгә ашырыла.

6.10. Предприятие директорының кызыксынуы булган һәм Предприятие турындагы канунның 22, 23 ст. таләпләрен бозып башкарылган килешү Предприятие тарафыннан Предприятие мөлкәте милекчесе ризалыгыннан башка башкарыла алмый.

6.11. Предприятие директоры милекче вәкаләтләрен башкаручы органга түбәндәге мәгълүматны житкерергә бурычлы:

- ул, аның ире, ата-анасы, балалары, абыйлары, апалары һәм (яисә) аларның Россия Федерациясе законнары нигезендә шундый дип танылган аффиляцияле затлары акцияләрнең (өлешләр, пайлар) егерме һәм аннан да күбрәк процентына ия булган юридик затлар турында;
- ул, аның ире, ата-анасы, балалары, абыйлары, апалары һәм (яисә) аларның Россия Федерациясе законнары нигезендә шундый дип танылган аффиляцияле затлары идарә органнарында вазыйфалар биләгән юридик затлар турында;
- аларны башкаруда ул кызыксынган дип танылырга мөмкин үзенә билгеле булган яки уйланылган килешүләр турында.

6.12. Предприятие директорының жаваплылыгы:

- үз хокукларын һәм бурычларын үтәгәндә директор Предприятие мәнфәгәтләрендә намус белән һәм акыл белән эш итәргә тиеш;

- Предприятие директоры Предприятиегә аның гаепле гамәлләре (гамәл кылмавы), шул исәптән Предприятие мөлкәтен югалткан очракта китерелгән зыяннар өчен законда билгеләнгән тәртиптә җаваплылык тота;

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яр Морквашы авыл җирлеге Башкарма комитеты исемнән мөлкәт милекчесе Предприятие директорына Предприятиегә китерелгән зыянны түләтү турында дөгъва белдерергә хокуклы.

7. Предприятиене үзгәртеп кору һәм бетерү

7.1. Предприятие эшчәнлеген туктату аны юкка чыгару яки Россия Федерациясе законнарында каралган шартларда һәм тәртиптә үзгәртеп кору рәвешендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7.2. Предприятие бетерелергә мөмкин:

- милекче карары буенча;

- суд карары буенча, Россия Федерациясе Граждан кодексы һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә.

Предприятиене бетерү тәртибе Россия Федерациясе Граждан кодексы, Предприятие турындагы закон һәм башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

7.3. Предприятиене бетерү аның эшчәнлеген башка затларга хокук дөвамчанлык тәртибендә хокук һәм бурычлар күчмичә туктатуга китерә.

7.4. Предприятиене бетерү турында карар кабул ителгән очракта Гамәлгә куючы ликвидация комиссиясен билгели. Комиссия билгеләнгәннән соң аңа предприятие эшләре белән идарә итү вәкаләтләре күчә. Ликвидация комиссиясе Предприятие исемнән судта чыгыш ясый.

7.5. Предприятиене бетергәндә кредиторларның таләпләрен тулы күләмдә канәгатьләндерә алмавы ачыкланган очракта, Предприятие җитәкчесе яки ликвидация комиссиясе Предприятиене банкрот дип тану турында гариза белән арбитраж судына мөрәҗәгать итәргә тиеш.

7.6. Предприятиене бетерү тәмамланган дип, ә Предприятие - бу хакта юридик затларның бердәм дөүләт реестрына кертелгәннән соң үз эшчәнлеген туктаткан дип санала.

7.7. Предприятиене бетергәндә һәм үзгәртеп корганда, эштән азат ителгән хезмәткәрләргә аларның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен законнар нигезендә үтәү гарантияләнә.

7.8. Предприятиене үзгәртеп корганда барлык документлар (идарә, финанс-хужалык, шәхси состав һәм башкалар) билгеләнгән тәртиптә хокук дөвамчысына тапшырыла. Предприятиене бетергәндә аның архивлары Предприятиенең урнашу урыны буенча дөүләт архивына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшырыла.